

Received: May 26, 2025

Revised: June 22, 2025

Accepted: June 30, 2025

การสื่อสารความรุนแรงทางการเมืองบนโซเชียลมีเดีย: ความท้าทาย กรอบทฤษฎี และแนวทางการกำกับดูแล

Political Violence Communication on Social Media: Challenges, Theoretical Frameworks, and Governance Approaches

ณัฏกร สุทธิรัตน์ (Nadhakorn Sutirat)^{1*}

วิทย์ธร ท่อแก้ว (Wittayatorn Tokeaw)²

กวิทธิ์ ศรีสัมฤทธิ์ (Kawit Srisamrit)³

*Corresponding Author: titipong.s@rmutp.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาบทบาทของโซเชียลมีเดียในการส่งเสริมและขยายความรุนแรงทางการเมือง โดยอาศัยกรอบแนวคิดแบบบูรณาการจากทฤษฎีหลัก ได้แก่ ทฤษฎีวาทกรรมแห่งความเกลียดชัง (Hate Speech Theory) ทฤษฎีการจัดกรอบข้อมูล (Framing Theory) แนวคิดสาธารณะเชิงอารมณ์ (Affective Publics) ทฤษฎีเครือข่ายสังคม (Social Network Theory) ทฤษฎีการจัดวาระข่าวสาร (Agenda-Setting Theory) และทฤษฎีการกำกับดูแลแพลตฟอร์ม (Platform Governance Theory) โดยดำเนินการศึกษาผ่านกรณีเปรียบเทียบระหว่างเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในสามบริบท ได้แก่ การจลาจลที่อาคารรัฐสภาสหรัฐอเมริกา (Capitol Riot 2021) ขบวนการเสื้อกั๊กเหลืองในฝรั่งเศส (Gilets Jaunes 2018–2019) และความขัดแย้งในตะวันออกกลาง

¹ นักศึกษาปริญญาเอก แผนกนวัตกรรมสื่อสารทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่น สาขานิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

(Doctor of Philosophy Program in Communication Innovation for Political and Local Administration,
School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University)

² สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

(School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University)

³ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

(School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University)

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าโซเชียลมีเดียทำหน้าที่เป็นโครงสร้างเชิงอำนาจที่ส่งเสริมการผลิตและการแพร่กระจายวาทกรรมแห่งความเกลียดชัง เนื้อหาที่เร้าอารมณ์และข้อมูลบิดเบือนผ่านกลไกอัลกอริทึม (Algorithm) ฟองกรองข้อมูล (filter bubbles) และห้องสะท้อนเสียง (echo chambers) ซึ่งส่งผลกระทบต่อกระบวนการทางการเมืองและการใช้ความรุนแรงในโลกแห่งความเป็นจริง แพลตฟอร์มดิจิทัลจึงไม่ได้เป็นเพียงช่องทางสื่อสาร แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกรอบความหมาย ความรู้สึกร่วม และพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ใช้งานอย่างเป็นระบบข้อเสนอของงานวิจัยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการออกแบบแนวทางการกำกับดูแลแพลตฟอร์มที่สามารถสร้างสมดุลระหว่างเสรีภาพในการแสดงออกกับความมั่นคงของรัฐโดยใช้กรอบแนวคิดแบบพหุทฤษฎีเพื่ออธิบายพลวัตระหว่างภาษา อารมณ์ เทคโนโลยี และเครือข่ายในยุคดิจิทัลอย่างรอบด้าน

คำสำคัญ โซเชียลมีเดีย ความรุนแรงทางการเมือง การจัดการ วาทกรรมแห่งความเกลียดชัง การกำกับดูแลแพลตฟอร์ม

Abstract

This study investigates the role of social media in promoting and intensifying political violence through a multi-theoretical framework that integrates six key perspectives: Hate Speech Theory, Framing Theory, Affective Publics, Social Network Theory, Agenda-Setting Theory, and Platform Governance Theory. The research employs a comparative case study approach focusing on three distinct political conflicts: the Capitol Riot in the United States (2021), the Gilets Jaunes movement in France (2018–2019), and the ongoing tensions in the Middle East.

Findings reveal that social media platforms function as power-laden infrastructures that facilitate the production and amplification of hate speech, emotionally charged content, and disinformation through algorithmic mechanisms, filter bubbles, and echo chambers. These structural elements contribute to political polarization and real-world violence. Rather than serving merely as neutral communication channels, digital platforms actively shape the framing of meaning, emotional engagement, and political behavior. This research proposes that effective platform governance requires a balanced approach that safeguards freedom of expression while maintaining social and political stability. It underscores the need for an integrated framework capable of explaining the interrelations among discourse, emotion, technology, and networks in the contemporary digital era.

Keywords: Social media, Political violence, Framing, Hate speech, Platform governance

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ในยุคดิจิทัลโซเชียลมีเดียได้กลายเป็นพื้นที่หลักของการสื่อสารทางการเมืองทำหน้าที่เป็นทั้งพื้นที่ของการแสดงออกการจัดตั้งทางความคิดและการเคลื่อนไหวของประชาชน แพลตฟอร์มอย่าง Facebook, Twitter (X), TikTok และ YouTube มีบทบาทสำคัญในการกำหนดวาระข่าวสาร (agenda-setting) และกรอบการตีความ (framing) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้และพฤติกรรมของสาธารณชน (Entman, 1993; McCombs & Shaw, 1972) อย่างไรก็ตาม พลังของโซเชียลมีเดียในฐานะพื้นที่ที่ประชาธิปไตยกลับมีด้านย้อนแย้งโดยเฉพาะเมื่อกลไกของอัลกอริทึม (algorithmic curation) ส่งเสริมการแพร่กระจายของเนื้อหาที่กระตุ้นอารมณ์ความโกรธ ความเกลียดชังและความกลัว (Gillespie, 2018; Vosoughi et al., 2018) ปรากฏการณ์ห้องสะท้อนเสียง (echo chambers) และฟองกรองข้อมูล (filter bubbles) ทำให้ผู้ใช้หมกมุ่นอยู่ในข้อมูลที่สอดคล้องกับอคติของตนเองซึ่งลดทอนความสามารถในการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง (Pariser, 2011; Sunstein, 2001)

ในบริบทนานาชาติเหตุการณ์สำคัญ เช่น การจลาจลที่รัฐสภาสหรัฐฯ (Capitol Riot, 2021) การเคลื่อนไหวของขบวนการเสื้อกั๊กเหลืองในฝรั่งเศส (Gilets Jaunes, 2018–2019) และการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์โดยกลุ่มติดอาวุธในตะวันออกกลาง ล้วนแสดงให้เห็นว่าโซเชียลมีเดียสามารถเป็นเครื่องมือในการเร่งความขัดแย้งทางการเมืองและการใช้ความรุนแรงได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีทั้งมิติของการปลุกเร้าอารมณ์ทางการเมือง (affective publics) และการควบคุมความหมายผ่านการจัดกรอบเนื้อหา (Papacharissi, 2015; Castells, 2012)

สำหรับประเทศไทยช่วงปี 2563-2565 เป็นช่วงที่โซเชียลมีเดียกลายเป็นสนามต่อสู้ทางการเมืองอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะในบริบทการเคลื่อนไหวของเยาวชน นักศึกษาและภาคประชาชนที่เรียกร้องการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองผ่านแพลตฟอร์มอย่าง Twitter และ Facebook การผลิตวาทกรรมต่อต้านรัฐการจัดตั้งแคมเปญดิจิทัล เช่น #saveบางกอก หรือ #ยกเลิก112 และการถ่ายทอดสดการชุมนุมผ่าน Facebook Live เป็นปรากฏการณ์ที่แสดงให้เห็นศักยภาพของสื่อเครือข่าย (networked protest) ที่ดำเนินการจากล่างขึ้นบน (Tufekci, 2017) ในบริบทของประเทศไทย รัฐบาลได้ใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ และกฎหมายเกี่ยวกับ cybercrime เพื่อควบคุมข้อมูลที่ถือว่าเป็น “ข่าวปลอม” อย่างเข้มข้น โดยเฉพาะในช่วงการระบาดของ COVID-19 และระลอกการประท้วงของเยาวชนในปี 2563–2564 อย่างไรก็ตาม กลไกเหล่านี้ถูกวิพากษ์ว่าเป็นเครื่องมือควบคุมเสรีภาพในการแสดงออกมากกว่าการต่อสู้กับข้อมูลที่คลาดเคลื่อนหรือข้อมูลเท็จ (misinformation) อย่างแท้จริง (iLaw, 2021; DigitalReach, 2022) สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า โซเชียลมีเดียในประเทศไทยมีบทบาททั้งในการสร้างการมีส่วนร่วมและการแบ่งขั้วทางอารมณ์ในระดับที่รุนแรง

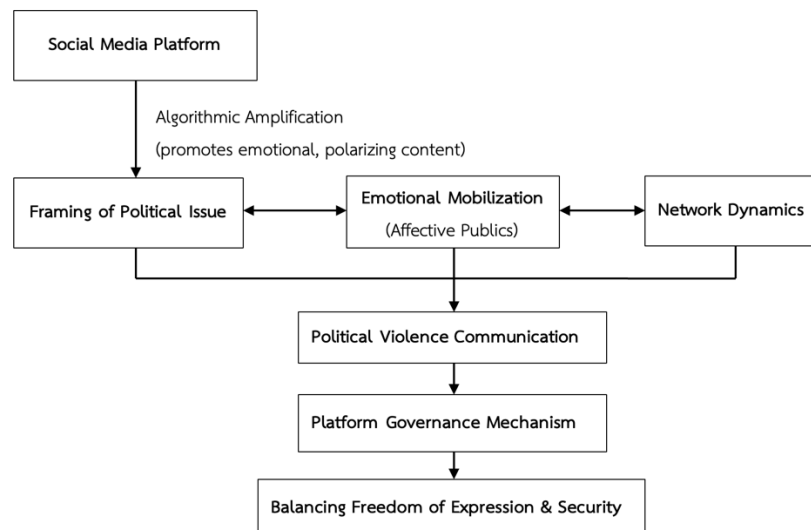

แม้จะมีงานศึกษาจำนวนมากที่กล่าวถึงผลกระทบของโซเชียลมีเดีย แต่ยังขาดการวิเคราะห์ที่บูรณาการเชิงทฤษฎีอย่างรอบด้านระหว่างมิติของวาทกรรมเครือข่ายดิจิทัลและโครงสร้างอารมณ์ทางการเมืองในเชิงเปรียบเทียบข้ามบริบท งานวิจัยนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวโดยมุ่งศึกษาอย่างเป็นระบบผ่านกรณีศึกษาที่หลากหลายเพื่อเสนอแนะแนวทางการกำกับดูแลที่สมดุลระหว่างเสรีภาพในการแสดงออกกับความมั่นคงทางสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของโซเชียลมีเดียในการขยายความรุนแรงทางการเมือง โดยศึกษากลไกเชิงโครงสร้างของแพลตฟอร์มดิจิทัล
2. เพื่ออธิบายพลวัตของวาทกรรมและอารมณ์ทางการเมืองบนโซเชียลมีเดีย โดยบูรณาการกรอบทฤษฎีด้านการจัดกรอบข้อมูล (Framing Theory) สาธารณะเชิงอารมณ์ (Affective Publics) และทฤษฎีเครือข่ายสังคม (Social Network Theory)
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการกำกับดูแลโซเชียลมีเดียที่สมดุลระหว่างเสรีภาพการแสดงออกและความมั่นคงของสังคม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษานี้อาศัยกรอบแนวคิดทางทฤษฎีหลัก ได้แก่ ทฤษฎีวาทกรรมแห่งความเกลียดชัง (Hate Speech Theory) ทฤษฎีการจัดวาระข่าวสาร (Agenda-Setting Theory) ทฤษฎีเครือข่ายทางสังคม (Social Network Theory) ทฤษฎีกรอบความคิด (Framing Theory) แนวคิดสาธารณะเชิงอารมณ์ (Affective Publics) และทฤษฎีการกำกับดูแลแพลตฟอร์ม (Platform Governance Theory) เพื่ออธิบายกลไกการสื่อสารความรุนแรงทางการเมืองบนโซเชียลมีเดีย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความขัดแย้งทางสังคมและเสถียรภาพของรัฐ โดยทฤษฎีเหล่านี้ช่วยอธิบายกระบวนการผลิตและแพร่กระจายเนื้อหาที่มีลักษณะรุนแรง บทบาทของแพลตฟอร์มในการกำหนดวาระสาธารณะ โครงสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงกลุ่มการเมืองและวิธีที่เนื้อหาทางการเมืองถูกกำหนดกรอบเพื่อชี้นำความคิดและพฤติกรรมของผู้รับสาร

ทฤษฎีวาทกรรมแห่งความเกลียดชัง (Hate Speech Theory) อธิบายว่า ภาษาสามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องมือของอำนาจที่สร้างและขยายอคติ ความเกลียดชัง และความรุนแรงต่อกลุ่มเป้าหมายที่เปราะบาง เช่น เชื้อชาติ ศาสนา หรืออัตลักษณ์ทางการเมือง (Matsuda, 1989; Brown, 2018) โดยเฉพาะในพื้นที่ออนไลน์ที่มีกลไกการกลั่นกรองต่ำ เช่น 4chan หรือ Telegram เนื้อหาในลักษณะการสร้างเกลียดชัง (hate speech) มักถูกขยายผลอย่างรวดเร็วผ่านอัลกอริทึมที่สนับสนุนเนื้อหาที่เร้าอารมณ์ (Gillespie, 2018) Waldron (2012) เสนอว่าความรุนแรงทางวาทกรรมก่อให้เกิด “อันตรายเชิงบันทอนศักดิ์ศรี” (dignitary harm) ซึ่งไม่เพียงกระทบต่อปัจเจกบุคคล แต่ยังบันทอนคุณค่าของความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ขณะที่ทฤษฎีวิจารณ์เชื้อชาติเชิงวิพากษ์ (Critical Race Theory) เสนอว่า วาทกรรมแห่งความเกลียดชัง (hate speech) สะท้อนอุดมการณ์ทางอำนาจเชิงโครงสร้างที่ดำรงอยู่ในสถาบันและวัฒนธรรม การสื่อสารที่ดูเหมือนเป็นความคิดเห็นส่วนตัวจึงอาจเป็นการสืบทอดและตอกย้ำระบบกดขี่อย่างแยบยล ทฤษฎีกรอบความคิด (Framing Theory) ของ Entman (1993) เสนอว่า การจัดวางข้อมูลผ่านสื่อมีผลต่อการตีความของสาธารณชน โดยมีกลไกหลัก 4 ประการ ได้แก่ การนิยามปัญหา การระบุสาเหตุ การประเมินเชิงคุณธรรม และการเสนอทางออก ในกรณีของความรุนแรงทางการเมือง การจัดกรอบเนื้อหาสามารถสร้างความชอบธรรมให้กับความรุนแรง หรือในทางกลับกัน ทำให้เกิดการตั้งคำถามต่ออำนาจรัฐ (Gamson & Modigliani, 1989)

ทฤษฎีการจัดวาระข่าวสาร (Agenda-Setting Theory) ซึ่งเสนอโดย McCombs และ Shaw (1972) ชี้ให้เห็นว่า สื่อมีบทบาทสำคัญในการกำหนดลำดับความสำคัญของประเด็นในสังคมผ่านการเลือกเน้นข่าวสารบางเรื่องและละเลยเรื่องอื่น ทำให้ผู้รับสารตระหนักว่าสิ่งใด “สำคัญ” หรือควรได้รับความสนใจ แนวคิดนี้ได้รับการต่อยอดในบริบทของ Big Data โดย Neuman et al. (2014) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า วาระข่าวสารถูกกำหนดโดยทั้งสื่อ ผู้ใช้งาน และอัลกอริทึมในลักษณะพหุปัจจัยและไม่เป็นเส้นตรง ในบริบทของโซเชียลมีเดียแนวคิดการจัดวาระข่าวสารของอัลกอริทึม (algorithmic agenda-setting) (Napolì, 2019) อธิบายว่าแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น Facebook และ YouTube ใช้อัลกอริทึมในการกำหนดเนื้อหาที่แต่ละบุคคลมองเห็น

โดยอิงจากข้อมูลพฤติกรรมและความสนใจส่วนบุคคลซึ่งส่งผลให้วาระของแต่ละคนแตกต่างกันอย่างมาก กระบวนการนี้นำไปสู่การเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ฟองกรองข้อมูล (filter bubbles) (Pariser, 2011) ซึ่งลดทอนโอกาสในการเปิดรับมุมมองที่หลากหลายและอาจเสริมแรงให้กับวาทกรรมที่แบ่งขั้วหรือความรุนแรงทางการเมืองโดยไม่ตั้งใจ

ทฤษฎีเครือข่ายสังคม (Social Network Theory) ให้กรอบในการเข้าใจโครงสร้างและพลวัตของความสัมพันธ์ในระบบดิจิทัลโดยเฉพาะการแพร่กระจายของข้อมูล อิทธิพลทางสังคม และการระดมทรัพยากร ในช่วงวิกฤต งานของ Granovetter (1973) เน้นความสำคัญของความสัมพันธ์แบบ “หลวม” (weak ties) ซึ่งแม้จะไม่แน่นหนา แต่กลับมีศักยภาพสูงในการเชื่อมโยงเครือข่ายที่แตกต่างกันและส่งเสริมการแพร่กระจายของข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ความสัมพันธ์แบบแน่นหนา (strong ties) มักคงอยู่ในกลุ่มปิดและไม่สามารถขยายผลสู่สาธารณะได้ดีเท่า ในยุคดิจิทัลทฤษฎีนี้ได้รับการต่อยอดด้วยแนวคิดเรื่อง “เครือข่ายแบบปรับขนาดได้” (scale-free networks) ซึ่งเสนอโดย Barabási & Albert (1999) ที่ชี้ให้เห็นว่า โครงสร้างของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียมีลักษณะไม่สมมาตรโดยมีโหนด (hubs) บางจุดที่มีความเชื่อมโยงสูงมากทำให้ข้อมูลสามารถแพร่กระจายแบบทวีคูณได้อย่างรวดเร็ว แนวคิดนี้มีนัยสำคัญต่อความเข้าใจกลไกการขยายของวาทกรรมแบ่งขั้ว ความเกลียดชังหรือการปลุกกระดมในระบบดิจิทัลที่มีลักษณะเชื่อมโยงอย่างเข้มข้นและไร้ศูนย์กลาง

Framing Theory ของ Entman (1993) อธิบายว่า การจัดวางข้อมูลผ่านสื่อมีผลต่อการตีความของผู้รับสารโดยใช้กลไกหลัก 4 ประการ ได้แก่ การนิยามปัญหา การระบุสาเหตุ การประเมินเชิงคุณธรรม และการเสนอทางออก ซึ่งสามารถกำหนดกรอบความคิดทางการเมืองของสาธารณชนได้ในระดับต่าง ๆ Gamson & Modigliani (1989) ชี้ว่า การจัดกรอบไม่ใช่เพียงกระบวนการขององค์กรสื่อ แต่เป็นการต่อสู้ทางวาทกรรมที่ฝังอยู่ในวัฒนธรรมของสังคม โดยอาจใช้เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับนโยบายหรือพฤติกรรมบางประการ หรือในบางกรณีก็อาจกระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถามต่อโครงสร้างอำนาจ ในยุคดิจิทัล Meraz & Papacharissi (2016) เสนอแนวคิดการจัดกรอบเครือข่าย (networked framing) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดกรอบไม่ใช่เพียงกระบวนการจากบนลงล่าง (top-down) แต่เป็นการสร้างความหมายร่วมกันแบบกระจาย (decentralized) ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ สื่อและอัลกอริทึม ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้การจัดกรอบ (framing) กลายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนความขัดแย้งทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดีย

แนวคิดสาธารณะเชิงอารมณ์ (Affective Publics) ซึ่งเสนอโดย Papacharissi (2015) อธิบายการก่อตัวของสาธารณะในยุคดิจิทัลที่เคลื่อนไหวและมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านอารมณ์ร่วม (shared affect) มากกว่าการใช้เหตุผลแบบดั้งเดิม การสื่อสารที่สะท้อนความรู้สึก เช่น ความหวัง ความโกรธ หรือความเศร้าจึงกลายเป็นกลไกสำคัญในการระดมพลและสร้างพลังสัญลักษณ์ในแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียที่มีลักษณะไร้ศูนย์กลาง งานของ Kramer et al. (2014) สนับสนุนแนวคิดนี้โดยแสดงให้เห็นว่า การแพร่กระจายของ

อารมณ์ (emotional contagion) บน Facebook สามารถเปลี่ยนอารมณ์ของผู้ใช้งานได้ในระดับมหาคอย่างใดก็ตาม แม้การระดมพลในลักษณะนี้จะรวดเร็วและมีพลังแต่การเคลื่อนไหวเชิงอารมณ์มักขาดความยั่งยืนในระยะยาว เนื่องจากขาดโครงสร้างแบบสถาบันมารองรับและเสี่ยงต่อการลดทอนแรงขับเคลื่อนทางการเมืองเมื่อกระแสอารมณ์เสื่อมถอยลง (Tufekci, 2017)

ทฤษฎีการกำกับดูแลแพลตฟอร์ม (Platform Governance Theory) ของ Gorwa (2019) เสนอกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์บทบาทของแพลตฟอร์มดิจิทัลในฐานะผู้ควบคุมโครงสร้างของข้อมูลและวาทกรรมในสังคม โดยระบุว่า การกำกับดูแลแพลตฟอร์มสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ การกำกับดูแลโดยรัฐ (เช่น กฎหมาย NetzDG ของเยอรมนีที่บังคับให้ลบเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย) การกำกับดูแลตนเองของแพลตฟอร์ม (เช่น Facebook Oversight Board ที่มีอำนาจอิสระในการทบทวนการตัดสินใจของแพลตฟอร์ม) และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม (เช่น การเรียกร้องความโปร่งใสจากองค์กรสิทธิและกลุ่มผู้ใช้) ทฤษฎีนี้ช่วยขยายความเข้าใจถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างแพลตฟอร์ม ผู้ใช้ และรัฐ โดยเฉพาะในบริบทของการสื่อสารความรุนแรงทางการเมืองที่มักอยู่ภายใต้กลไกการควบคุมที่ไม่สมดุล ทั้งนี้ยังเปิดประเด็นสำคัญเกี่ยวกับความจำเป็นในการออกแบบระบบกำกับดูแลที่สามารถถ่วงดุลระหว่างเสรีภาพ ความรับผิดชอบและผลประโยชน์สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology) งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ความรุนแรงทางการเมืองบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียผ่านกรณีศึกษาแบบเปรียบเทียบใน 3 ประเทศโดยใช้กรอบแนวคิดจากวาทกรรม สื่อเครือข่ายและอารมณ์ทางการเมือง

การวิเคราะห์เอกสารแบบเป็นระบบ (Systematic Review) เพื่อสร้างฐานข้อมูลทางทฤษฎีและข้อค้นพบที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยนี้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมแบบเป็นระบบ (Systematic Literature Review) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกเอกสารตามกรอบ PICO (Population, Interest, Context) และวิเคราะห์เนื้อหาจากแหล่งข้อมูลทางวิชาการที่ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 2013–2023 โดยเน้นวารสารนานาชาติที่ผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การศึกษาเชิงกรณี (Case Study Methodology) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงกรณี (Case Study Method) แบบหลายกรณี (multiple-case design) เพื่อเปรียบเทียบกลไกของแพลตฟอร์มและวาทกรรมในบริบทที่แตกต่าง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา (Capitol Riot) ฝรั่งเศส (Gilets Jaunes) และตะวันออกกลาง (กลุ่มเคลื่อนไหวออนไลน์) การเลือกกรณีใช้วิธีแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยพิจารณาจากระดับความเข้มข้นของการใช้ความรุนแรงและบทบาทของโซเชียลมีเดียในแต่ละเหตุการณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือวิจัย ข้อมูลประกอบการวิจัยแบ่งเป็นสองชุด ได้แก่ (1) ข้อมูลทุติยภูมิจากข่าวสาร บทความ และรายงานเชิงวิชาการ และ (2) ข้อมูลโซเชียลมีเดียจากโพสต์ วิดีโอ และการแสดงความคิดเห็นบนแพลตฟอร์ม Twitter, Facebook และ YouTube ซึ่งได้มาจากการคัดกรองเชิงวัตถุประสงค์ โดยใช้เกณฑ์การเลือกเนื้อหาที่ตรงกับประเด็นการสื่อสารความรุนแรงทางการเมือง เครื่องมือที่ใช้ประกอบการเก็บข้อมูล ได้แก่ ตารางสกัดข้อมูล (data extraction template), แบบรหัสวาทกรรม (discourse coding sheet) และเมทริกซ์การจัดกรอบ (framing matrix)

กระบวนการ Coding และความเที่ยงตรง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าเชิงเนื้อหา (qualitative content coding) โดยพัฒนารหัสเบื้องต้นจากกรอบทฤษฎีและปรับปรุงผ่านกระบวนการทดสอบระหว่างผู้รหัส (intercoder reliability) โดยใช้รหัสซ้ำระหว่างนักวิจัย 2 คน และประเมินค่าความตรงกัน (Cohen's Kappa) เพื่อให้มั่นใจในความน่าเชื่อถือของผลวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ด้วยกรอบแนวคิด (Theoretical Analysis) การวิเคราะห์เชิงลึกอาศัยการบูรณาการแนวคิดทางทฤษฎีเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาษา เทคโนโลยี และอารมณ์ในบริบทการเมืองดิจิทัล ได้แก่

- แนวคิดโครงสร้างของความรู้สึกร่วม (Structure of Feeling) ของ Raymond Williams (1977)
- แนวคิดสาธารณะแห่งอารมณ์ (Affective Publics) ของ Zizi Papacharissi (2015)
- ทฤษฎีการจัดกรอบความหมาย (Framing Theory) ของ Robert Entman (1993)

การวิเคราะห์เชิงทฤษฎีนี้มีเป้าหมายเพื่ออธิบายว่าเนื้อหาดิจิทัลสามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องมือจัดระเบียบอารมณ์ร่วมและเป็นกลไกที่ส่งอิทธิพลต่อทิศทางของการเคลื่อนไหวทางการเมืองได้อย่างไร

ตารางที่ 1 ข้อมูลการเก็บตัวอย่างจากแพลตฟอร์มดิจิทัล (Data Collection Protocol)

Platform	Date Range	Keywords / Hashtags	N Posts	Tools/API Used
Twitter	Jan–Mar 2021	#StopTheSteal, #Capitol	15,000	NodeXL, Twitter API
Facebook	2018–2023	"Gilets Jaunes", "Macron"	7,000	CrowdTangle
TikTok	2021–2023	"FreePalestine"	6,000	TikTok Scraper API
Telegram	2022–2023	Political Channel Names	4,000	Manual Coding

ตารางนี้แสดงรายละเอียดของกระบวนการเก็บข้อมูลจากแพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย โดยระบุช่วงเวลาของการเก็บข้อมูล คำค้นหรือแฮชแท็กที่ใช้ จำนวนข้อมูลที่รวบรวมได้และเครื่องมือหรือ API ที่ใช้สำหรับการดึงข้อมูลซึ่งครอบคลุมทั้ง Twitter, Facebook, TikTok และ Telegram เพื่อให้สามารถวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางการเมืองในแต่ละบริบทได้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ

จริยธรรมในการวิจัย การวิจัยนี้ดำเนินการภายใต้กรอบจริยธรรมของ Association of Internet Researchers (AoIR, 2020) โดยมุ่งเน้นการปกป้องสิทธิของผู้ใช้งานดิจิทัลผ่านการ anonymization ของข้อมูล การหลีกเลี่ยงการเก็บข้อมูลที่ระบุตัวตนได้และการงดเว้นจากการเผยแพร่เนื้อหาที่อาจนำไปสู่ความเสียหายหรืออันตรายต่อผู้ถูกศึกษา ทั้งนี้การวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงหรือกลุ่มเปราะบางได้ดำเนินการด้วยความระมัดระวังและมีการพิจารณาตามหลักการของการลดอันตราย (harm minimization) การให้ความเคารพต่อบริบททางวัฒนธรรมและการตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้ข้อมูลสาธารณะบนแพลตฟอร์ม

ผลการศึกษา

กรณีศึกษา: เหตุการณ์จลาจลที่รัฐสภาสหรัฐฯ (Capitol Riot 2021)

เหตุการณ์จลาจลที่อาคารรัฐสภาสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 6 มกราคม ค.ศ. 2021 เป็นกรณีศึกษาสำคัญที่สะท้อนพลวัตของวาทกรรมทางการเมือง อารมณ์ร่วมของสาธารณะและกลไกเชิงโครงสร้างของแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยเฉพาะบทบาทของ Twitter ซึ่งทำหน้าที่ทั้งเป็นช่องทางในการระดมผู้สนับสนุนและเป็นเวทีในการขยายกรอบความหมายของข้อกล่าวหาเรื่องการทุจริตการเลือกตั้งผ่านแฮชแท็ก #StopTheSteal การวิเคราะห์ผ่านทฤษฎีการจัดกรอบข่าว (Framing Theory; Entman, 1993) พบว่า ข้อความจำนวนมากใช้ภาษาที่เน้นอารมณ์ เช่น “ประเทศถูกขโมย” หรือ “ศัตรูภายใน” ซึ่งได้รับการขยายผลผ่านกลไกอัลกอริทึมของแพลตฟอร์มที่ส่งเสริมการแพร่กระจายเนื้อหาทางอารมณ์ร่วมสูงในหมู่ผู้ใช้ที่มีแนวคิดสอดคล้องกันโดยมีตัวอย่างข้อความจากบัญชี @RealDonaldTrump เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2021 ซึ่งระบุว่า

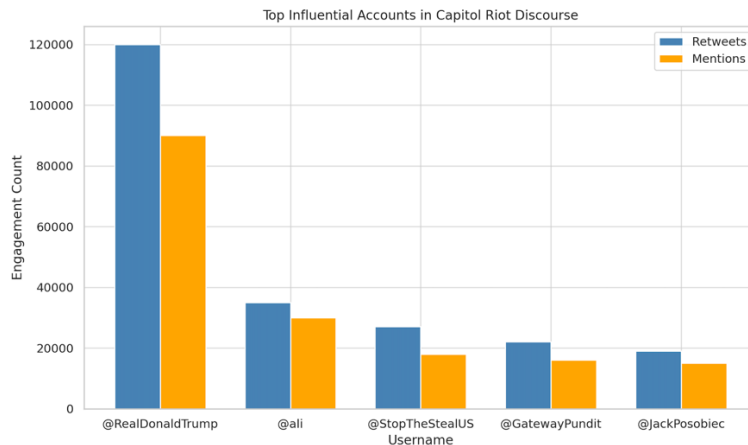
“If you don’t fight like hell, you’re not going to have a country anymore.”

ซึ่งถูก retweet และอ้างถึงอย่างกว้างขวางก่อนเกิดเหตุการณ์จลาจล ทั้งนี้โพสต์ลักษณะดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกรอบความหมายของภัยคุกคามต่อชาติและการชอบธรรมของการต่อต้าน ภายใต้กรอบแนวคิดประชาสังคมอารมณ์ (Affective Publics; Papacharissi, 2015) เหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่าการรวมตัวของผู้ใช้ผ่านแฮชแท็กไม่เพียงแต่สะท้อนการแสดงออกทางการเมืองเท่านั้น แต่เป็นการสร้างอารมณ์ร่วมในลักษณะของความรู้สึกถูกทรยศ ความโกรธ และความไม่ไว้วางใจอย่างเป็นระบบ

ในขณะเดียวกันการวิเคราะห์โครงสร้างเครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis) ชี้ให้เห็นว่าการเผยแพร่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องมีลักษณะศูนย์รวม (centralized) โดยมีผู้ใช้งานที่มีอิทธิพลสูง (influencers) ทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญในการกระจายข้อความปลุกเร้าโดยเฉพาะบัญชีของ Ali Alexander (@ali)

และกลุ่ม Stop the Steal ที่มียอดผู้ติดตามสูงและทำหน้าที่รวบรวม ปลอ่ยและกระจายข้อมูลเชิงปลุกระดมในรูปแบบ meme, livestream และ call-to-action posts

ภาพที่ 2 แผนภาพแสดงบัญชีผู้ใช้ที่มีอิทธิพลสูงสุดในการสื่อสารก่อนและระหว่างเหตุการณ์ Capitol Riot

ภาพแสดงบัญชีผู้ใช้ที่มีอิทธิพลสูงสุดในการเผยแพร่เนื้อหาทางการเมืองและปลุกระดมในการเคลื่อนไหว #StopTheSteal ก่อนและระหว่างเหตุการณ์จลาจลที่รัฐสภาสหรัฐฯ โดยแสดงเปรียบเทียบจำนวนการ Retweet และ Mention ซึ่งสะท้อนตำแหน่งทางเครือข่ายของผู้ใช้เหล่านี้ในฐานะตัวกลางของการกระจายวาทกรรม เมื่อพิจารณาผ่านกรอบทฤษฎีการกำกับดูแลแพลตฟอร์ม (Platform Governance Theory; Gorwa, 2019) พบว่า แม้ Twitter จะดำเนินการลบบัญชีของอดีตประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ภายหลังเหตุการณ์แต่การดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นภายหลังการปะทุของความรุนแรงแล้วสะท้อนข้อจำกัดของกลไกการกำกับดูแลตนเองที่ยังขาดความโปร่งใสความรวดเร็วในการตอบสนองและระบบควบคุมและตรวจสอบ (oversight) ที่มีประสิทธิภาพ กรณีนี้แสดงให้เห็นว่าความรุนแรงทางการเมืองที่แพร่กระจายบนแพลตฟอร์มมิใช่เพียงผลจากเนื้อหาหรือผู้ใช้นั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของแพลตฟอร์มที่เอื้อต่อการขยายวาทกรรมที่นำไปสู่ความรุนแรงอย่างไร้การควบคุม

กรณีศึกษา: การเคลื่อนไหวของขบวนการเสื้อกั๊กเหลืองในฝรั่งเศส (Gilets Jaunes)

การเคลื่อนไหวของกลุ่ม Gilets Jaunes ในฝรั่งเศสตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. 2018 สะท้อนพลวัตของการต่อต้านเชิงโครงสร้างผ่านวาทกรรมและการจัดความหมายบนแพลตฟอร์มดิจิทัลอย่างชัดเจน การวิเคราะห์ผ่านกรอบ Framing Theory (Entman, 1993) พบว่า ภาพข่าวสารที่เผยแพร่ผ่าน Facebook และ Twitter มีลักษณะการจัดกรอบ (frame alignment) ที่เน้น “ความไม่เป็นธรรมเชิงโครงสร้าง” และ “การใช้ความรุนแรงโดยรัฐ” ตัวอย่างเช่น คลิปวิดีโอที่เผยแพร่โดยเพจ Gilets Jaunes Info เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2018

แสดงภาพเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตากับผู้ชุมนุมสูงวัยพร้อมคำบรรยายว่า “นี่หรือคือเสรีภาพของประชาชนฝรั่งเศส?” คลิปดังกล่าวได้รับการแชร์มากกว่า 40,000 ครั้งภายใน 24 ชั่วโมงและถูกหยิบไปใช้ในหลายเพจเพื่อประกอบการโจมตีนโยบายของรัฐบาล Macron (Le Monde, 2018)

ในเชิงอารมณ์แนวคิด Affective Publics (Papacharissi, 2015) อธิบายให้เห็นว่า การรวมกลุ่มผู้ใช้งานในกลุ่ม Facebook ปิด เช่น “Les Gilets Jaunes Officiel” หรือ “Action GJ” มิได้ขับเคลื่อนด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวแต่เป็นพื้นที่ที่สะสมความโกรธ ความรู้สึกถูกทอดทิ้งและอารมณ์ต่อต้านโครงสร้างรัฐแบบฝังลึก ตัวอย่างที่พบบ่อยคือ มีมเสียดสีนายกรัฐมนตรีและการเปรียบเทียบการใช้ความรุนแรงของรัฐกับระบอบเผด็จการโดยมีการแชร์ซ้ำร่วมกับภาพผู้ชุมนุมที่บาดเจ็บหรือร้องไห้ขณะถูกสลายการชุมนุม ทั้งนี้คลิปการไลฟ์สดโดยตรงจากจุดปะทะ เช่นการสตรีมบนเพจ “GJ Sud-Est en Colère” มีผู้ชมมากกว่า 100,000 ครั้งในวันเดียว (France24, 2019)

เมื่อวิเคราะห์ด้วย Social Network Theory (Castells, 2012) พบว่าการเคลื่อนไหวของ Gilets Jaunes มีลักษณะการเชื่อมโยงแบบกระจายศูนย์ (decentralized network) โดยกลุ่มผู้ประท้วงท้องถิ่นกว่า 300 กลุ่มทั่วประเทศมีโหนดเชื่อมโยงร่วมกันผ่านแอตมินเพจหลักเพียงไม่กี่ราย เช่น Priscillia Ludosky และ Éric Drouet ซึ่งในช่วงปี 2019 บัญชีของทั้งสองมีผู้ติดตามรวมกันกว่า 500,000 รายและสามารถสื่อสารข้อความเชิงระดมพลได้อย่างรวดเร็วและมีพลัง

ภายใต้กรอบ Platform Governance Theory (Gorwa, 2019) แม้รัฐบาลฝรั่งเศสจะพยายามร้องขอให้แพลตฟอร์มจำกัดเนื้อหาที่จัดว่าเป็นอันตราย เช่น ข้อมูลเท็จเกี่ยวกับตำรวจหรือการระดมพลที่อาจก่อความรุนแรงแต่ Facebook กลับมีท่าทีระมัดระวังโดยอ้างถึงเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและขาดนิยามที่ชัดเจนของคำว่า “ความเสี่ยง” ความลังเลดังกล่าวสะท้อนข้อจำกัดของการกำกับดูแลตนเอง (self-regulation) ที่ไร้กลไกการกำกับดูแล (oversight) จากภายนอกซึ่งทำให้แพลตฟอร์มยังคงเป็นพื้นที่ผลิตซ้ำวาทกรรมต่อต้านรัฐที่มีศักยภาพในการบ่อนเสถียรภาพของประชาธิปไตยแบบตัวแทน

ตารางที่ 2 ตัวอย่างประเภทของมีมและโพสต์จาก Gilets Jaunes ที่ใช้ในการเคลื่อนไหวบนโซเชียลมีเดีย

ประเภทเนื้อหา	ตัวอย่างข้อความ/รูปภาพ	ลักษณะการจัดกรอบ	แพลตฟอร์ม
Meme เสียดสีรัฐ	ภาพ Macron สวมชุดราชวงศ์พร้อมข้อความ “King Macron I”	กรอบการใช้อำนาจไม่ชอบธรรม	Facebook
วิดีโอ Live ปะทะ	ไลฟ์สดจาก “GJ Sud-Est en Colère” ระหว่างตำรวจยิงแก๊สน้ำตา	กรอบความรุนแรงโดยรัฐ	Facebook
คำเชิญชุมนุม	โพสต์: “พรุ่งนี้ บล็อกถนนที่ Place de la République!”	กรอบการระดมพลภาคประชาชน	Twitter

ประเภทเนื้อหา	ตัวอย่างข้อความ/รูปภาพ	ลักษณะการจัดกรอบ	แพลตฟอร์ม
ภาพผู้บาดเจ็บ	รูปผู้หญิงมีเลือดออกจากศีรษะ พร้อมแคปชั่น “นี่หรือประชาธิปไตย?”	กรอบการตั้งคำถามความมั่นคงรัฐ	Facebook
Hashtag ด้านรัฐ	#MacronDemission, #GiletsJaunesUnis	กรอบการเรียกร้องความเปลี่ยนแปลง	Twitter

ตารางนี้นำเสนอประเภทเนื้อหา ตัวอย่างข้อความ หรือรูปภาพที่แพร่หลายในหมู่ผู้สนับสนุนขบวนการ Gilets Jaunes บนแพลตฟอร์ม Facebook และ Twitter พร้อมการวิเคราะห์ลักษณะการจัดกรอบ (framing) ของเนื้อหาเหล่านั้น ซึ่งสะท้อนอารมณ์ร่วม วาทกรรมต่อต้านรัฐ และการระดมพลในโลกออนไลน์ โดยเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิด Framing Theory และ Affective Publics

กรณี Gilets Jaunes จึงสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ ความหมาย และอำนาจ โครงสร้างในการเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียอย่างเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ที่มุ่งวิเคราะห์การจัดกรอบ การขับเคลื่อนอารมณ์ร่วมและข้อจำกัดของกลไกกำกับดูแลแพลตฟอร์มในบริบทของความขัดแย้งทางการเมืองร่วมสมัย

กรณีศึกษา: ความขัดแย้งในตะวันออกกลางและการใช้โซเชียลมีเดียในเชิงยุทธศาสตร์

ความขัดแย้งในตะวันออกกลางโดยเฉพาะกรณีปาเลสไตน์-อิสราเอลสะท้อนพลวัตของการสื่อสาร ความรุนแรงในโลกดิจิทัลที่สัมพันธ์กับกรอบแนวคิดทั้งด้านอารมณ์ การจัดกรอบ ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง และกลไกการกำกับดูแลแพลตฟอร์ม การวิเคราะห์ผ่าน Framing Theory (Entman, 1993) พบว่าแพลตฟอร์มเช่น TikTok และ Instagram มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ภาพและวิดีโอที่จัดกรอบเหตุการณ์ในลักษณะ “ความไม่เป็นธรรมเชิงโครงสร้าง” เช่นภาพการเสียชีวิตของเด็กในกาซ่าพร้อมคำบรรยายว่า “หยุดฆ่าเด็ก” ซึ่งถูกใช้เพื่อสร้างกรอบการรับรู้แบบ victim-centered และต่อต้านการใช้กำลังโดยรัฐ

แนวคิด Affective Publics (Papacharissi, 2015) ช่วยอธิบายว่าการสื่อสารผ่าน TikTok และ Telegram ได้กลายเป็นพื้นที่ทางอารมณ์ที่กระตุ้นความสนใจและความโกรธจากผู้ใช้งานทั่วโลก ตัวอย่างเช่น วิดีโอ TikTok ของเด็กหญิงวัย 10 ปีในฉนวนกาซ่าที่กล่าวว่า “Why are they bombing us?” ได้รับยอดเข้าชมมากกว่า 3.5 ล้านครั้งภายในหนึ่งสัปดาห์ในเดือนพฤษภาคม 2021 โดยวิดีโอดังกล่าวถูกแชร์พร้อมเสียงเพลงปลุกใจและแฮชแท็ก #FreePalestine ซึ่งมีการใช้มากกว่า 1.2 ล้านครั้งในช่วงเดือนเดียวกัน วาทกรรมเหล่านี้ไม่ได้จำกัดอยู่ในกลุ่มภาษาอาหรับเท่านั้น แต่ถูกแปลและเผยแพร่ในภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส และสเปน เพื่อสร้างแนวร่วมข้ามชาติ

จาก Social Network Theory (Castells, 2012) การเคลื่อนไหวออนไลน์ในกรณีปาเลสไตน์ไม่ได้ถูกขับเคลื่อนโดยองค์กรแบบดั้งเดิมแต่เกิดขึ้นในลักษณะ “เครือข่ายแนวนอน” (horizontal networks) ซึ่ง

นักกิจกรรมท้องถิ่น สื่ออิสระ และผู้ใช้ทั่วไปมีบทบาทเท่าเทียมกันในการผลิตและขยายข้อมูลโดยใช้แพลตฟอร์ม เช่น Telegram และ Instagram Stories เพื่อหลีกเลี่ยงการควบคุมจากรัฐและบริษัทสื่อใหญ่ ข้อมูลที่เผยแพร่มีอยู่ในรูปแบบวิดีโอสั้น มีม และคำอธิบายภาพเชิงปลุกอารมณ์ ในมุมมองของ Platform Governance Theory (Gorwa, 2019) ปรากฏข้อจำกัดของการกำกับดูแลตนเองของแพลตฟอร์ม โดยเฉพาะในกรณีของ Facebook และ Instagram ซึ่งถูกวิพากษ์จาก Human Rights Watch (2021) ว่ามีการลบโพสต์ของกลุ่มสิทธิมนุษยชน เช่นเพจ “7amleh” โดยไม่แจ้งเหตุผลอย่างชัดเจน ทั้งที่เนื้อหาตั้งกล่าวเกี่ยวกับการบันทึกเหตุการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยรัฐอิสราเอล เหตุการณ์นี้จึงตั้งคำถามต่อความโปร่งใสและความยุติธรรมของอัลกอริทึมในการควบคุมข้อมูลรวมถึงอำนาจของแพลตฟอร์มในการกำหนด “วาทกรรมที่มองเห็นได้” (visibility of discourse)

ตารางที่ 3 ตัวอย่างประเภทของมีมและโพสต์จากกรณีขัดแย้งในตะวันออกกลางบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย

ประเภทเนื้อหา	ตัวอย่างข้อความ/รูปภาพ	ลักษณะการจัดกรอบ	แพลตฟอร์ม
วิดีโอเด็กผู้เสียหาย	เด็กหญิงพูด “Why are they bombing us?” พร้อมภาพซากอาคาร	กรอบความเป็นเหยื่อของผู้บริสุทธิ์	TikTok
Meme ด้านรัฐอิสราเอล	ภาพธงปาเลสไตน์เทียบกับรถถังอิสราเอล	กรอบการต่อต้านอำนาจรัฐ/ทหาร	Instagram
อินโฟกราฟิกสิทธิมนุษยชน	สถิติผู้เสียชีวิตพร้อมแหล่งอ้างอิงจาก UN/OCHA	กรอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน	Instagram
ไลฟ์รายงานระเบิด	สตรีมสดจากกาซ่าพร้อมเสียงระเบิดและคำบรรยายภาคสนาม	กรอบความรุนแรงต่อพลเรือนโดยตรง	Telegram
Hashtag ด้านรัฐ	#FreePalestine, #SaveGaza	กรอบเรียกร้องความยุติธรรมข้ามชาติ	TikTok, IG

ตารางนี้แสดงตัวอย่างเนื้อหาและโพสต์ที่เผยแพร่โดยผู้ใช้งานในบริบทความขัดแย้งระหว่างปาเลสไตน์-อิสราเอล ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดกรอบความหมายทางการเมืองและกระตุ้นอารมณ์ร่วมในระดับนานาชาติ โดยใช้แพลตฟอร์ม TikTok, Instagram และ Telegram เป็นช่องทางในการเผยแพร่ ข้อมูลเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของวาทกรรมสิทธิมนุษยชน และการใช้ภาพเพื่อสร้างอารมณ์ทางการเมืองในระดับสากล

กรณีตะวันออกกลางจึงเป็นภาพสะท้อนของการปะทะกันระหว่างความพยายามในการเคลื่อนไหวเพื่อความยุติธรรมกับข้อจำกัดของโครงสร้างเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ที่มุ่ง

วิเคราะห์ว่าแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่กลางในการสื่อสารทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดขอบเขตของความชอบธรรมและการเข้าถึงของวาทกรรมทางการเมืองร่วมสมัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบและสังเคราะห์เชิงทฤษฎี (Comparative and Theoretical Synthesis)

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของแพลตฟอร์มดิจิทัลต่อการขยายวาทกรรมทางการเมือง

Platform	Affordance	Implication
TikTok	Algorithmic virality	ทำให้มีมและวิดีโอเร้าอารมณ์แพร่กระจายเร็ว
Telegram	End-to-end encryption	ปกปิดตัวตน ใช้ได้ทั้งรัฐและผู้เคลื่อนไหว
Facebook	Group/Feed Customization	เสริมแรง Echo Chambers
Twitter	Trending/Retweet Mechanism	ขยายเฟรมอย่างเป็นวงกว้าง

ตารางนี้เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะ (affordance) ของแพลตฟอร์มดิจิทัลแต่ละประเภทที่มีผลต่อกลไกการสื่อสารความรุนแรงทางการเมือง โดยอธิบายถึงคุณสมบัติทางเทคนิคที่เอื้อต่อการขยายเนื้อหาแบบเร้าอารมณ์ การเข้ารหัสข้อมูล หรือการขับเคลื่อนผ่านแฮชแท็ก ซึ่งส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมและการจัดกรอบวาทกรรมบนโลกออนไลน์ในบริบทต่าง ๆ

ตารางที่ 5 เมทริกซ์เปรียบเทียบกลไกการสื่อสารความรุนแรงทางการเมืองในสามบริบทกรณีศึกษา

ประเด็น	Capitol Riot (USA)	Gilets Jaunes (France)	Middle East Conflicts
วาทกรรมหลัก (CDA)	Stop the Steal, Defend Democracy	La République des riches	ชาตินิยม / สิทธิมนุษยชน
การจัดกรอบ (Framing)	กอบกู้ประเทศจากการเลือกตั้งที่ทุจริต	ต่อต้านรัฐที่ละเลยชนชั้นล่าง	ต่อต้านการปราบปราม / เรียกร้องศีลธรรม
เครือข่าย (SNA)	Scale-free network มี hubs ชัดเจน	เครือข่ายกระจายศูนย์	เครือข่ายข้ามชาติผ่าน Telegram/TikTok
Affective Publics	ความโกรธ ความกลัว	ความไม่พอใจ ความรู้สึกถูกทอดทิ้ง	ความเศร้า ความโกรธ ความสูญเสีย
Influencer/Hub หลัก	Donald Trump, QAnon	Priscillia Ludosky, Éric Drouet	นักข่าวพลเมือง, ผู้ลี้ภัย
แพลตฟอร์มหลัก	Twitter, Facebook	Facebook, Twitter	TikTok, Telegram
Emotional Contagion	Meme/Live เร้าอารมณ์	มีมเสียดสี/ไลฟ์สดการปราศรัย	ภาพเด็ก/วิดีโอเหยื่อความรุนแรง

ตารางนี้เปรียบเทียบกลไกการสื่อสารความรุนแรงทางการเมืองในสามกรณีศึกษา ได้แก่ Capitol Riot (สหรัฐฯ), Gilets Jaunes (ฝรั่งเศส) และความขัดแย้งในตะวันออกกลาง โดยใช้กรอบแนวคิดด้านวาทกรรม การจัดกรอบ อารมณ์ร่วม และโครงสร้างเครือข่าย ข้อมูลเปรียบเทียบนี้ช่วยให้เข้าใจพลวัตร่วมและความแตกต่างในระดับวาทกรรม เทคโนโลยี และโครงสร้างอารมณ์ในแต่ละบริบทได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ

การสังเคราะห์กลไก: Hate Speech, Framing, Algorithmic Amplification

ทั้งสามกรณีมีรูปแบบร่วมที่สำคัญใน 3 มิติ ได้แก่ (1) การใช้ถ้อยคำแห่งความเกลียดชัง (Hate Speech) เพื่อปลุกเร้าและลดทอนความชอบธรรมของฝ่ายตรงข้าม (Waldron, 2012) (2) การจัดกรอบปัญหา (Framing) เพื่อสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรงผ่านการกำหนดปัญหา ผู้กระทำผิด และทางออก (Entman, 1993; Gamson & Modigliani, 1989) และ (3) การเสริมแรงด้วยอัลกอริทึมของแพลตฟอร์ม (Gillespie, 2018; Napoli, 2019) ซึ่งทำให้เนื้อหาที่กระตุ้นอารมณ์แพร่กระจายกว้างขวางโดยไม่ถูกควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น บน TikTok ระบบ 'For You Page' จะคัดเลือกวิดีโอจากการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้ เช่น ความยาว การดู การกดไลก์ หรือการแชร์ ซึ่งอัลกอริทึมจะยิ่งแนะนำเนื้อหาที่คล้ายกันซ้ำ ๆ ทำให้วิดีโอที่เร้าอารมณ์สามารถเข้าถึงผู้ชมจำนวนมากอย่างรวดเร็วโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ติดตามจำนวนมาก ในขณะที่ Twitter ใช้ระบบ 'Trending Topics' และกลไก retweet ซึ่งสามารถขยายข้อความที่มีอารมณ์รุนแรงให้แพร่กระจายได้อย่างกว้างขวางภายในเวลาสั้น ๆ โดยเฉพาะเมื่อถูกผลักดันโดยกลุ่มที่มีอิทธิพลสูงในเครือข่าย

ในกรณีของ Capitol Riot แพลตฟอร์ม Twitter และ Facebook ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการปล่อยวาทกรรม “stop the steal” ผ่านเครือข่ายที่มี Donald Trump และ QAnon เป็นศูนย์กลาง ขณะที่ Telegram และ TikTok ในกรณีตะวันออกกลางใช้เพื่อเผยแพร่ภาพและเรื่องราวที่เร้าอารมณ์ต่อการใช้กำลังของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่า อัลกอริทึมแพลตฟอร์มทำหน้าที่เป็นตัวขยาย (amplifiers) โดยไม่มีระบบปรับพิศชอบ (Gillespie, 2018)

ในแง่ของการจัดกรอบ (framing) ทั้งสามกรณีสร้างความชอบธรรมผ่านกรอบทางคุณธรรม เช่น “ประชาธิปไตย” “ความเหลื่อมล้ำ” และ “สิทธิมนุษยชน” ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ์ของกลุ่มเป้าหมาย กลายเป็นรากฐานสำคัญของสาธารณะทางอารมณ์ (affective publics) (Papacharissi, 2015) โดยเฉพาะในกรณี Gilets Jaunes และ Palestine ที่เกิดการแปลงข้อมูลจากข้อเท็จจริงไปสู่การเคลื่อนไหวเชิงอารมณ์ (affective mobilization) ได้อย่างชัดเจน Kramer et al. (2014) ยืนยันว่าสภาพแวดล้อมดิจิทัลเอื้อต่อการแพร่กระจายทางอารมณ์ (emotional contagion) โดยไม่ต้องมีองค์การนำ ส่งผลให้การเคลื่อนไหวกลายเป็นแบบฉับพลันและรุนแรงแต่ขาดความยั่งยืน (Tufekci, 2017)

การวิเคราะห์นี้ชี้ให้เห็นว่าความรุนแรงทางการเมืองบนแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นผลจากกลไกเชิงโครงสร้างที่เชื่อมโยงระหว่างวาทกรรม อัลกอริทึม และอารมณ์ซึ่งไม่สามารถเข้าใจผ่านกรอบเดียวแต่ต้องอาศัยการบูรณาการทฤษฎี (theoretical triangulation) ที่อธิบายพลวัตเชิงซ้อนของภาษา เทคโนโลยีและเครือข่ายในยุคดิจิทัล

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า โซเชียลมีเดียมิได้เป็นเพียงเครื่องมือสื่อสารที่ไร้เจตจำนงแต่เป็นโครงสร้างเชิงอำนาจที่มีบทบาทในการผลิตซ้ำและขยายวาทกรรม อารมณ์และอุดมการณ์ทางการเมืองซึ่งมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อการก่อตัวของความขัดแย้งและความรุนแรงในโลกจริง ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Castells (2012) ที่มองว่าเครือข่ายดิจิทัลได้เข้ามาแทนที่บทบาทของสถาบันสื่อแบบเดิมในการกำหนดทิศทางทางความคิดและอารมณ์ของสาธารณะโดยเฉพาะเมื่อพิจารณาในบริบทของการเมืองแบบ “เครือข่าย” ที่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจไม่ได้อยู่ในรูปแบบลำดับชั้นอีกต่อไป

ภายใต้กรอบ Framing Theory (Entman, 1993; Gamson & Modigliani, 1989) งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าแพลตฟอร์มดิจิทัลทำหน้าที่เป็น “ผู้กำหนดกรอบความหมาย” โดยเฉพาะในด้านการนิยามปัญหา การระบุผู้กระทำผิด การประเมินเชิงคุณธรรมและการเสนอทางออก ทั้งนี้กรอบความหมายเหล่านี้ถูกแสดงออกผ่านเนื้อหาที่กระตุ้นอารมณ์อย่างรุนแรง เช่นกรณี #StopTheSteal และ #FreePalestine ที่ใช้ภาษาศีลธรรม (moralized language) เพื่อปลุกเร้าและสร้างความชอบธรรมต่อการต่อต้านรัฐ งานของ Marwick & Lewis (2017) สนับสนุนข้อค้นพบนี้โดยชี้ว่าแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียได้กลายเป็น “พื้นที่ของวาทกรรมสุดโต่ง” (extremist discourse zones) ที่ให้รางวัลกับเนื้อหาที่มีการมีส่วนร่วม (engagement) สูง แม้จะมีความบิดเบือนหรืออันตราย

การรวมตัวของผู้ใช้งานในกรอบแนวคิดสาธารณะเชิงอารมณ์ (Affective Publics) (Papacharissi, 2015) อธิบายได้ว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองในยุคดิจิทัลมักขับเคลื่อนด้วยอารมณ์มากกว่าเหตุผลเชิงเหตุผล โดยเฉพาะความโกรธ ความเศร้าหรือความหวังที่ถ่ายทอดผ่าน meme, live video หรือ hashtag campaign ต่าง ๆ งานของ Kramer, Guillory และ Hancock (2014) ยืนยันว่าปรากฏการณ์การแพร่กระจายทางอารมณ์ (emotional contagion) บน Facebook สามารถปรับเปลี่ยนอารมณ์ของผู้ใช้งานจำนวนมากได้อย่างเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในกรณี Gilets Jaunes และ Palestine ที่วาทกรรมเชิงอารมณ์สามารถจุดประกายการระดมพลและขยายอิทธิพลทางการเมืองข้ามพรมแดน

ในด้านเทคโนโลยีแนวคิด Algorithmic Amplification (Gillespie, 2018; Napoli, 2019) มีบทบาทสำคัญในการอธิบายว่า การเลือกและการขยายเนื้อหาที่ใช้กระบวนการที่เป็นกลางแต่เป็นผลผลิตของอัลกอริทึมที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมผู้ใช้งานเพื่อเพิ่ม engagement และเวลาใช้งานบนแพลตฟอร์ม

ผลการศึกษาของ Vosoughi, Roy และ Aral (2018) ระบุว่า “ข่าวปลอม” ที่กระตุ้นอารมณ์มีโอกาสดูถูกแชร์มากกว่าข่าวจริงถึง 70% ซึ่งสอดคล้องกับกรณีศึกษาทั้งในสหรัฐฯ และตะวันออกกลางที่วาทกรรมรุนแรงถูกเร่งการแพร่ด้วยกลไกอัตโนมัติ เช่น ระบบ “For You” ของ TikTok หรือ “Trending Topics” ของ Twitter

การศึกษาโดย Ferrara et al. (2016) ยังชี้ว่า social bots และกลุ่มผู้ใช้ที่มีอิทธิพลสูงในเครือข่าย (influencer hubs) สามารถเร่งการแพร่กระจายของวาทกรรมสุดโต่งได้อย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองซึ่งสัมพันธ์กับการใช้โครงข่ายแบบไร้มาตราส่วน (scale-free network) ตามแนวคิดของ Barabási และ Albert (1999) ที่โครงสร้างเครือข่ายมีลักษณะไม่สมมาตรและรวมศูนย์ที่ผู้ใช้บางกลุ่มซึ่งมีอำนาจสูงในเชิงข้อมูล

ในเชิงโครงสร้างการเคลื่อนไหวทางการเมืองร่วมสมัยงานของ Bennett และ Segerberg (2013) เสนอแนวคิดการเคลื่อนไหวแบบเชื่อมโยง (connective action) ซึ่งอธิบายว่าอัตลักษณ์และความเป็นปัจเจกของผู้ใช้ในยุคดิจิทัลสามารถรวมพลังกันได้ผ่านการสื่อสารแบบเครือข่าย (networked mobilization) มากกว่าการจัดองค์กรแบบเดิม ข้อค้นพบจากกรณี Gilets Jaunes และ FreePalestine สะท้อนพลวัตดังกล่าวอย่างชัดเจนโดยการใช้แพลตฟอร์ม Facebook และ TikTok เป็นพื้นที่รวมอารมณ์และการเคลื่อนไหวโดยไม่มีศูนย์กลางควบคุม

ในด้านการกำกับดูแลแนวคิด Platform Governance (Gorwa, 2019) ถูกนำมาใช้อธิบายช่องว่างระหว่างการควบคุมของรัฐ การกำกับดูแลตนเองของแพลตฟอร์มและการมีส่วนร่วมของประชาชน ข้อมูลในงานวิจัยนี้ชี้ว่ามาตรการควบคุมเนื้อหาของแพลตฟอร์มยังคงล่าช้า ขาดความโปร่งใสและขาดกลไกการตรวจสอบดูแลอย่างเป็นระบบหรือการกำกับดูแล (oversight) ที่มีประสิทธิภาพ งานของ Klonick (2020) และ Barrett (2021) แม้จะเสนอให้มีหน่วยงานอย่าง Facebook Oversight Board เข้ามาเป็นตัวกลางในกระบวนการยุติธรรมข้อมูลแต่ในสถานการณ์จริงพบว่ายังไม่สามารถจัดการกับวาทกรรมรุนแรงในบริบทที่มีความเข้มข้นทางอารมณ์ (emotional intensity) สูงได้อย่างทันเวลา

จากข้อค้นพบเหล่านี้งานวิจัยนี้เสนอว่า ควรมีการบูรณาการแนวคิดพหุทฤษฎี (multi-theoretical synthesis) เพื่อเข้าใจความรุนแรงทางการเมืองในยุคดิจิทัลในลักษณะที่ครอบคลุมทั้งมิติของภาษา อารมณ์ โครงข่ายและเทคโนโลยีซึ่งยังขาดในงานศึกษาที่ผ่านมาอย่างเป็นระบบ

ข้อจำกัดของการวิจัย

แม้งานวิจัยนี้จะพยายามวิเคราะห์บทบาทของโซเชียลมีเดียในความรุนแรงทางการเมืองอย่างรอบด้านผ่านกรอบทฤษฎีและกรณีศึกษาหลายบริบท แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดที่ควรพิจารณาเพื่อความเข้าใจที่รอบด้านมากขึ้นดังนี้

1. ข้อจำกัดด้านการเลือกกรณีศึกษา งานวิจัยนี้มุ่งเน้นกรณีศึกษาสามกรณีหลัก ได้แก่ Capitol Riot (สหรัฐฯ), Gilets Jaunes (ฝรั่งเศส) และความขัดแย้งในตะวันออกกลางซึ่งแม้จะมีความหลากหลายทางภูมิรัฐศาสตร์ แต่ยังไม่ครอบคลุมบริบทในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ที่มีพลวัตทางการเมืองแตกต่างกันจึงอาจจำกัดการอ้างอิงผลลัพธ์ในระดับสากล

2. ข้อจำกัดของข้อมูลจากแพลตฟอร์ม การเข้าถึงข้อมูลจากแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียบางแห่ง เช่น Telegram หรือ Facebook ในบางกรณีมีข้อจำกัดด้านความเป็นส่วนตัว (privacy) และการตั้งค่าการเข้าถึงข้อมูล (data access restrictions) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความครบถ้วนของชุดข้อมูลโดยเฉพาะในกลุ่มปิดหรือเนื้อหาที่ถูกกลบภายหลังเหตุการณ์

3. ข้อจำกัดของการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ แม้ว่าการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจะเปิดโอกาสให้เข้าใจวลีของวาทกรรมและอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองแต่ก็มีข้อจำกัดในแง่ของความสามารถในการอธิบายเชิงปริมาณหรือการวัดผลกระทบในระดับกว้างโดยเฉพาะในกรณีที่ต้องการประเมินอิทธิพลของวาทกรรมต่อพฤติกรรมของประชาชนในเชิงสถิติ

4. ข้อจำกัดของช่วงเวลาและบริบททางการเมือง ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ส่วนใหญ่มาจากช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองอยู่ในภาวะรุนแรงหรือมีการระดมพลสูงซึ่งอาจมีลักษณะเฉพาะ (episodic context) และไม่สะท้อนสภาพปกติของการใช้โซเชียลมีเดียในชีวิตประจำวัน การตีความจึงควรพิจารณาควบคู่กับพลวัตของบริบทเฉพาะเวลานั้น

5. ข้อจำกัดจากอัลกอริทึมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียมีการปรับปรุงอัลกอริทึมอยู่ตลอดเวลาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการจัดลำดับ ความแพร่หลายและความสามารถในการมองเห็นของเนื้อหา งานวิจัยนี้ไม่สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงเชิงเทคนิคเหล่านี้แบบเรียลไทม์ได้ทั้งหมดจึงอาจส่งผลกระทบต่อการวิเคราะห์เชิงกลไกในระยะยาว

ข้อค้นพบหรือองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

งานวิจัยนี้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับบทบาทของโซเชียลมีเดียในฐานะโครงสร้างเชิงอำนาจที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารความรุนแรงทางการเมืองโดยบูรณาการกรอบแนวคิดจากหลายศาสตร์ ได้แก่ การจัดทฤษฎีวาทกรรมแห่งความเกลียดชัง (Hate Speech Theory) ทฤษฎีการจัดกรอบข้อมูล (Framing Theory) แนวคิดสาธารณะเชิงอารมณ์ (Affective Publics) ทฤษฎีเครือข่ายสังคม (Social Network Theory) ทฤษฎีการจัดวาระข่าวสาร (Agenda-Setting Theory) และทฤษฎีการกำกับดูแลแพลตฟอร์ม (Platform Governance Theory) จากการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ 3 กรณีศึกษา ได้แก่ เหตุการณ์จลาจลที่รัฐสภาสหรัฐฯ (Capitol Riot 2021) การเคลื่อนไหว Gilets Jaunes ในฝรั่งเศส และความขัดแย้งในตะวันออกกลาง งานวิจัยนี้เสนอว่า (1) โซเชียลมีเดียมิได้ทำหน้าที่เป็นเพียงช่องทางสื่อสารแต่เป็นโครงสร้างดิจิทัลที่กำหนด

อารมณ์ร่วมและวาทกรรมทางการเมือง (2) กลไกของแพลตฟอร์ม เช่น อัลกอริทึมการขยายผล ฟองกรองข้อมูล และห้องสะท้อนเสียงมีบทบาทในการกระตุ้นและตอกย้ำความรุนแรงเชิงวาทกรรม (3) วาทกรรมสุดโต่งได้รับการทำให้ชอบธรรมผ่านกระบวนการจัดกรอบที่เน้นคุณค่าทางศีลธรรม เช่น “ประชาธิปไตย” “ความยุติธรรม” หรือ “สิทธิมนุษยชน” และ (4) ความเคลื่อนไหวทางการเมืองร่วมสมัยขับเคลื่อนโดยอารมณ์มากกว่าเหตุผลเชิงตรรกะ และเกิดขึ้นในลักษณะเครือข่ายไร้ศูนย์กลางที่ยากต่อการควบคุม

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จึงแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารอบการกำกับดูแลแพลตฟอร์มแบบบูรณาการที่สามารถจัดการกับวาทกรรมรุนแรงได้ทั้งในมิติของเทคโนโลยี อารมณ์ และอำนาจทางสังคมพร้อมเสนอแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสาธารณะในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จัดตั้งหน่วยงานกำกับแพลตฟอร์มดิจิทัลแบบอิสระเพื่อดูแลอัลกอริทึม เนื้อหาอ่อนไหวและความโปร่งใสในการจัดการข้อมูลโดยมีตัวแทนจากรัฐ แพลตฟอร์ม นักวิชาการและภาคประชาสังคม
2. ตรากฎหมายว่าด้วยความสุจริตโปร่งใสในระบบดิจิทัล (Digital Integrity Act) เพื่อกำหนดนิยามและมาตรการต่อวาทกรรมความเกลียดชัง (hate speech) ข้อมูลที่บิดเบือนหรือข้อมูลเท็จ (disinformation) และการขยายผลของเนื้อหาที่ปลุกเร้าอารมณ์โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตการเมือง
3. พัฒนาระบบเตือนภัยวาทกรรมรุนแรงโดยใช้ AI ควบคู่กับการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญเพื่อเฝ้าระวังและจำกัดการแพร่กระจายของวาทกรรมสุดโต่งอย่างทันทั่วถึง

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. บรรจุหลักสูตรการรู้เท่าทันอารมณ์ดิจิทัลและการวิเคราะห์กรอบเนื้อหาในระดับมัธยมและอุดมศึกษาเพื่อเสริมทักษะวิเคราะห์สื่อและลดผลกระทบจากห้องสะท้อนเสียง (echo chambers)
2. สนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์ เช่นเวิร์คช็อปความสามารถในการตีความและเข้าใจมีมบนสื่อออนไลน์ (meme literacy), การจัดทำสื่อพลเมืองและการใช้แฮชแท็กอย่างวิจารณ์ญาณในกลุ่มเยาวชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ศึกษาบทบาทของแพลตฟอร์มใหม่ เช่น TikTok และ Telegram ที่มีโครงสร้างการแพร่ข้อมูลต่างจาก Facebook/Twitter
2. เปรียบเทียบกรณีศึกษาข้ามวัฒนธรรมโดยเฉพาะในบริบทเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อเข้าใจพลวัตของความรุนแรงทางการเมืองเชิงดิจิทัล

3. พัฒนาแบบจำลองเชิงคาดการณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เครือข่าย และอารมณ์ร่วมเพื่อตรวจจับสัญญาณของวาทกรรมสุดโต่งล่วงหน้า

บรรณานุกรม

- Albert, R., & Barabási, A.-L. (1999). Emergence of scaling in random networks. *Science*, 286(5439), 509-512. <https://doi.org/10.1126/science.286.5439.509>
- Association of Internet Researchers (AoIR) (2020). *Internet Research: Ethical Guidelines 3.0*. <https://aoir.org/reports/ethics3.pdf>.
- Balkin, J. M. (2018). Free speech in the algorithmic society: Big data, private governance, and new school speech regulation. *Harvard Law Review*, 131(6), 2018-2070.
- Barabási, A.-L., & Albert, R. (1999). Emergence of scaling in random networks. *Science*, 286(5439), 509-512. <https://doi.org/10.1126/science.286.5439.509>
- Barrett, P. (2021). *Who moderates the social media giants? A call to end outsourcing*. NYU Stern Center for Business and Human Rights. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3761119>
- Brown, A. (2017). *Hate speech law: A philosophical examination*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315885387>
- Castells, M. (2012). *Networks of outrage and hope: Social movements in the Internet age*. Polity Press.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51-58. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>
- Ferrara, E., Varol, O., Davis, C., Menczer, F., & Flammini, A. (2016). The rise of social bots. *Communications of the ACM*, 59(7), 96-104. <https://doi.org/10.1145/2818717>
- Gamson, W. A., & Modigliani, A. (1989). Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach. *American Journal of Sociology*, 95(1), 1-37. <https://doi.org/10.1086/229213>
- Gillespie, T. (2018). *Custodians of the internet: Platforms, content moderation, and the hidden decisions that shape social media*. Yale University Press.
- Gorwa, R. (2019). The platform governance triangle: Conceptualizing the informal regulation of online content. *Internet Policy Review*, 8(2), 1-22. <https://doi.org/10.14763/2019.2.1407>

- Granovetter, M. S. (1973). The strength of weak ties. *American Journal of Sociology*, 78(6), 1360-1380. <https://doi.org/10.1086/225469>
- Klonick, K. (2020). Facebook's Supreme Court: Privatizing internet governance. *Harvard Law Review*, 129, 160-214.
- Kramer, A. D. I., Guillory, J. E., & Hancock, J. T. (2014). Experimental evidence of massive-scale emotional contagion through social networks. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 111(24), 8788-8790. <https://doi.org/10.1073/pnas.1320040111>
- Marwick, A., & Lewis, R. (2017). *Media manipulation and disinformation online*. Data & Society Research Institute. <https://datasociety.net/library/media-manipulation-and-disinfo-online>
- McCombs, M. E., & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176-187. <https://doi.org/10.1086/267990>
- Meraz, S., & Papacharissi, Z. (2016). Networked framing and gatekeeping. *Journal of Communication*, 66(5), 791-811. <https://doi.org/10.1111/jcom.12251>
- Napoli, P. M. (2019). *Social media and the public interest: Media regulation in the disinformation age*. Columbia University Press.
- Neuman, W. R., Guggenheim, L., Jang, S. M., & Bae, S. Y. (2014). The dynamics of public attention: Agenda-setting theory meets big data. *Journal of Communication*, 64(2), 193-214. <https://doi.org/10.1111/jcom.12088>
- Papacharissi, Z. (2015). *Affective publics: Sentiment, technology, and politics*. Oxford University Press.
- Pariser, E. (2011). *The filter bubble: What the Internet is hiding from you*. Penguin Press.
- Sunstein, C. R. (2001). *Republic.com*. Princeton University Press.
- Tufekci, Z. (2017). *Twitter and tear gas: The power and fragility of networked protest*. Yale University Press.
- Vosoughi, S., Roy, D., & Aral, S. (2018). The spread of true and false news online. *Science*, 359(6380), 1146-1151. <https://doi.org/10.1126/science.aap9559>
- Waldron, J. (2012). *The harm in hate speech*. Harvard University Press.